

Scenariusze zajęć bibliotecznych na listopad – nowoczesnabiblioteka.pl

8 listopada Dzień Zdrowego Śniadania	Śniadanie to najważniejszy posiłek w ciągu dnia. Nie zawsze jednak traktowane jest poważnie. Te zajęcia uczą dobrych nawyków żywieniowych w oparciu o założenia zdrowej diety, która jest ważna w okresie dorastania. Uczestnicy: uczniowie klas VI–VIII szkoły podstawowej.
10 listopada Międzynarodowy Dzień Młodzieży	Pomysł na zajęcia uruchamiające potencjał uczniów i aktywizujące ich w grupie rówieśniczej i w społeczności lokalnej. Uczestnicy: uczniowie starszych klas liceum/technikum.
14 listopada Światowy Dzień Cukrzycy	Zajęcia o epidemii XXI wieku, jej przyczynach i skutkach, a także o miejscu osób chorych w społeczeństwie. Doskonała lekcja profilaktyki dla uczniów. Uczestnicy: uczniowie starszych klas szkoły podstawowej
16 listopada Dzień Tolerancji	Tolerancja i poszanowanie różnorodności w twórczej odświeżeniu. Propozycja ciekawych zajęć dla nastolatków. Uczestnicy: uczniowie szkół ponadpodstawowych.
27 listopada Dzień Bez Zakupów	Ta lekcja rzuca nowe światło na nadmierny komercjalizm i konsumpcjonizm i pomaga szukać alternatywnych sposobów zaspokajania własnych potrzeb, bez wycieczki do centrum handlowego, bez zakupów online. Uczestnicy: uczniowie szkół ponadpodstawowych

Jak rozsądniej wydawać pieniądze – pomysł na atrakcyjne zajęcia

Wśród tematów, które wzbudzają emocje praktycznie u każdej osoby bez względu na wiek, pieniądze są jednym z najważniejszych. Każdy potrzebuje ich w mniejszym lub większym stopniu do spełniania podstawowych potrzeb. Warto wykorzystać potencjał płynący z zainteresowania pieniędzmi i wykorzystać go do poszerzenia oferty biblioteki.

Pieniądze towarzyszą nam na każdym kroku i są niezbędne do codziennego, spokojnego życia. Te czynniki sprawiają, że pieniądze mogą stanowić atrakcyjny temat zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Jest jeszcze jeden kluczowy aspekt, który może sprawić, że zajęcia, których treść będą stanowiły pieniądze, będą atrakcyjne. Niewiele osób zdaje sobie z niego sprawę, a jest on istotnym elementem wydawania pieniędzy. Chodzi o nasz mózg i jego funkcjonowanie. W kontekście pieniędzy między bajki możemy włożyć historie o racjonalności podejmowania decyzji. Przeczytajcie ten artykuł do końca, a przekonacie się sami, że w sytuacji, gdy w grę wchodzi pieniądze, nasz mózg przestaje logicznie myśleć.

Gdzie można wykorzystać zajęcia o pieniądzu

W działalności biblioteki zajęcia o pieniądzu mogą pojawić się w kontekście kilku działań. Przede wszystkim warto przejrzeć kalendarz świąt nietyl-

powych, by odszukać takie okazje, w które naturalnie będzie wpisywała się dyskusja o pieniądzu. W okolicach świąt, wakacji możemy mówić o racjonalnym wydawaniu pieniędzy, oszczędzaniu. W okolicach października–listopada obchodzimy dzień oszczędzania. Możemy także mówić o inwestowaniu czy bezpiecznym przechowywaniu zgromadzonych środków. Zakupy robione w Internecie również doczekały się swojego święta. Widzimy, że okazji do rozmawiania o pieniądzu jest dużo.

Uważaj z tematem pieniędzy

Temat pieniędzy nadal jest jeszcze w naszym społeczeństwie tematem z pogranicza tabu. Choć powoli ulega to zmianie, to jednak nadal możemy jeszcze dostrzec, że niewiele osób chce dzielić się informacją o posiadanych pieniądzu. Najważniejszą zasadą prowadzenia zajęć, w których pojawia się temat pieniędzy, jest dobrowolność. Nikogo nie możemy zmuszać do dzielenia się swoimi historiami związanymi z pieniędzmi. Musimy pamiętać, że zwłaszcza osoby starsze mogą darzyć

nas na tyle dużym zaufaniem, iż będą podawać zbyt wiele informacji. Zawsze w takiej sytuacji powinniśmy zwracać uwagę na bezpieczeństwo i podkreślać jego rangę.

Pieniądze w projektach edukacyjnych

Temat szeroko rozumianych finansów osobistych znalazł swoje odzwierciedlenie w wielu projektach edukacyjnych kierowanych do różnych grup odbiorców. Jednym ze sztandarowych programów edukacyjnych poruszających temat pieniędzy był projekt *O finansach... w bibliotece* (szerzej na ten temat pisałem w marcu 2020 r.). Był też projekt FINLIT. Oba te działania kierowane były przede wszystkim do osób dorosłych.

Narodowy Bank Polski chętnie wspiera inicjatywy z zakresu edukacji finansowej. Na jego stronach można znaleźć mnóstwo materiałów do przygotowania różnorodnych zajęć.

Program Małe miasto Fundacji BGK to kolejne z ciekawych działań, w którym dzieci i młodzież mogą poznać zasady funkcjonowania miasta, a więc także sposoby zarabiania, oszczędzania i wydawania pieniędzy.

Warto także podkreślić pomysłowość bibliotekarzy, którzy własnymi siłami również mogą przygotować bardzo ciekawe działania edukacyjno-szkoleniowe, w których poruszane będą tematy finansowe. Takie rozwiązanie jest o tyle ciekawe, iż można w jego ramach zawrzeć te zagadnienia, w których czujemy się dobrze i które stanowią interesujące zagadnienie także dla nas. Zawsze można także poprosić o wsparcie lokalnie działające banki. W ramach ich

jednostek edukacyjnych można uzyskać wsparcie w przygotowaniu i przeprowadzeniu zajęć edukacji ekonomicznej.

Kłątwa wiedzy

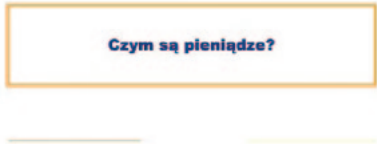
Przygotowując zajęcia, warto także pamiętać, że my jako prowadzący prawdopodobnie będziemy mieli zdecydowanie większą wiedzę od osób, które przyjdą na zajęcia. Dlatego nie możemy obawiać się, że coś będzie za proste, by to przedstawić. Warto w takiej sytuacji przygotować wyjaśnienia nawet najprostszych zagadnień i podczas zajęć kontrolować reakcje grupy. Jeżeli zauważymy, że jakieś treści są zbyt łatwe, możemy przez nie przejść szybciej. Gdy okażą się trudne, będziemy mogli poświęcić im większą uwagę.

Skorzystaj z prezentacji

Poniżej znajduje się prezentacja wraz z komentarzem. Jest to gotowe działanie, które każdy z Was może wykorzystać w swojej bibliotece. Tematem zajęć jest racjonalne (a często nieracjonalne) wydawanie pieniędzy. Postępowanie wbrew pokazywanym na slajdach zasadom może okazać się skuteczną drogą do oszczędzania pieniędzy, ale uwaga, nie będzie to łatwe. Za chwilę sami przekonacie się, jak często zostajemy złapani w pułapkę zastawioną przez sklepy, które zmierzają do tego, abyśmy kupili w nich jak najwięcej produktów.

Dla ułatwienia dalsza część artykułu będzie wyglądała w taki sposób, że obok slajdu znajdzie się krótkie wyjaśnienie jego treści, które może stanowić punkt wyjścia do dyskusji z uczestnikami zajęć.

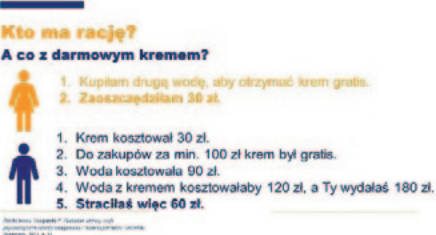
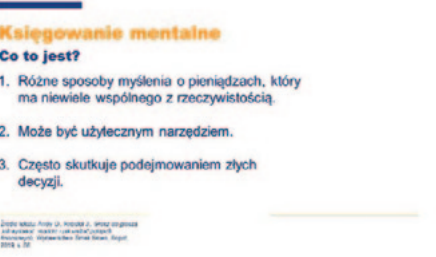

Slajdy pomocne w zajęciach wraz z krótkim komentarzem

	<p>Pierwszy slajd to standardowo temat spotkania. Warto tu pamiętać, aby temat nie był zbyt długi. Związane jest to przede wszystkim z promocją zajęć. Dobrym rozwiązaniem jest stworzenie krótkiego tematu i dodatnie podtytułu, który będzie odsłaniał nieco rąbka tajemnicy.</p>
	<p>W każdej prezentacji warto zawrzeć kluczowe pytania, na które będą odpowiadać uczestnicy zajęć. Możemy polegać na naszej pamięci, ale zawsze warto mieć zabezpieczenie w postaci gotowego slajdu. Ważne jest, aby zawrzeć tylko kluczowe pytania, a nie wszystkie, które chcemy zadać. Musimy uważać, aby prezentacja nie stała się zbiorem slajdów z pytaniami.</p>

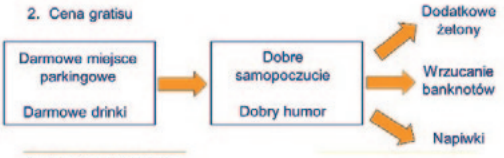
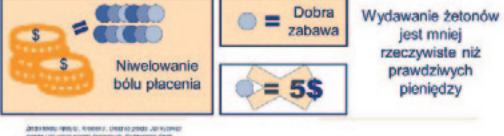
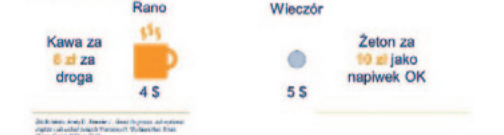

<p>Czym jest pieniądz?</p> <p>Pieniądze reprezentują pewną wartość. Same w sobie nie mają żadnej wartości, lecz jedynie reprezentują wartość dóbr i usług, które możemy za nie uzyskać. Pieniądze są pośłańcem wartości</p> <p><small>Źródło: Ariely D., Kreisler J., Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 21.</small></p>	<p>Po zadanym pytaniu warto umieścić slajd z wyjaśnieniem kluczowego pojęcia, o które pytaliliśmy. To pozwoli zachować porządek w prezentacji i usystematyzować zebrane odpowiedzi. Ważne jest także, aby przy podaniu definicji podać jej źródło.</p> <p>Treść slajdu: Pieniądze reprezentują pewną wartość. Same w sobie nie mają żadnej wartości, lecz jedynie reprezentują wartość dóbr i usług, które możemy za nie uzyskać. Pieniądze są pośłańcem wartości</p> <p>Źródło: Źródło tekstu: Ariely D., Kreisler J., <i>Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych</i>, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 21.</p>
<p>Wybrane cechy pieniądza</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jest uniwersalny. 2. Jest podzielny. 3. Jest zamienny. 4. Może być przechowywany. 5. Jest dobrem powszechnym. <p><small>Źródło: Ariely D., Kreisler J., Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 21-22.</small></p>	<p>Wybrane cechy pieniądza:</p> <p>JEST UNIWERSALNY Można go wymienić na niemal wszystko.</p> <p>JEST PODZIELNY Można go zastosować do przedmiotów wszelkich rozmiarów, zarówno dużych, jak i małych. Poza tym możemy wydać tylko jego część i część sobie pozostawić.</p> <p>JEST ZAMIENNY Nie potrzebujemy konkretnej monety czy banknotu. 10 zł w banknocie jest tyle samo warte co 2 razy po 5 zł.</p> <p>JEST PRZECHOWYWANY Można go użyć w dowolnym momencie. Teraz i w przyszłości. Pieniądz się nie starzeje ani nie psuje, w przeciwieństwie do rzeczy materialnych, samochodów, mebli, jedzenia.</p> <p>JEST DOBREM POWSZECHNYM Mogą go używać wszyscy do prawie wszystkiego.</p> <p>Źródło tekstu: Ariely D., Kreisler J., <i>Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych</i>, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 21-22.</p>
<p>Kto ma rację? Historia pana G. i jego żony</p> <p>- 180 zł < 0</p> <p>Stan na koncie Oszczędność na pranie Krem gratis Prezenty dla Lili</p> <p>- 180 zł + 2 x 60 zł + 30 zł + (x > 30 zł) > 0</p> <p><small>Źródło: Ariely D., Kreisler J., Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 21-22.</small></p>	<p>Do prezentacji warto wplatać historie, które będą przykuwały uwagę odbiorców.</p> <p>Historia 1.</p>
<p>Kto ma rację? Co się tu dzieje</p> <p>Pan G. Z konta ubyło 180 zł Nic na konto nie wpłynęło Bilans: - 180 zł</p> <p>Racjonalne myślenie ekonomiczne.</p> <p>Żona Z konta ubyło 180 zł Zysk = brak stały Mogłam wydać więcej</p> <p>Wydane 90 zł na konto, a na 150 zyskałam więc 60 zł Subiektywne myślenie emocjonalne.</p> <p><small>Źródło: Ariely D., Kreisler J., Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 21-22.</small></p>	<p>Kto ma rację?</p> <p>Pan G. Z konta ubyło 180 zł Nic na konto nie wpłynęło Bilans: - 180 zł Racjonalne myślenie ekonomiczne.</p>

	<p>Pani G. Z konta ubyło 180 zł Zysk = brak straty</p> <p>Mogłam wydać więcej Wydałam 90 zł na wodę, a nie 150, zyskałam więc 60 zł. Subiektywne myślenie emocjonalne.</p>
 <p>Kto ma rację? A co z darmowym kremem?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kupiłam drugą wodę, aby otrzymać krem gratis. 2. Zaoszczędziłam 30 zł. <ol style="list-style-type: none"> 1. Krem kosztował 30 zł. 2. Do zakupów za min. 100 zł krem był gratis. 3. Woda kosztowała 90 zł. 4. Woda z kremem kosztowałaby 120 zł, a Ty wydałaś 180 zł. 5. Straciłaś więc 60 zł. 	<p>A co z darmowym kremem?</p> <p>Pani G. 1. Kupiłam drugą wodę, aby otrzymać krem gratis. 2. Zaoszczędziłam 30 zł.</p> <p>Pan G. 1. Krem kosztował 30 zł. 2. Do zakupów za min. 100 zł krem był gratis. 3. Woda kosztowała 90 zł. 4. Woda z kremem kosztowałaby 120 zł, a Ty wydałaś 180 zł. 5. Straciłaś więc 60 zł.</p>
 <p>Księgowanie mentalne Co to jest?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Różne sposoby myślenia o pieniądzu, który ma niewiele wspólnego z rzeczywistością. 2. Może być użytecznym narzędziem. 3. Często skutkuje podejmowaniem złych decyzji. 	<p>Księgowanie mentalne to rozpatrywanie całości budżetu, którym dysponujemy, w kategoriach wyimaginowanych kont przeznaczonych na konkretne potrzeby, np. na rachunki, jedzenie, ubrania itp. Posiadane pieniądze dzielimy na takie konta i w ich obrębie staramy się zachować określone środki, tak, żeby na żadnym z kont nie było wartości ujemnej. Takich kont możemy mieć bardzo dużo i całkiem sprawnie między nimi operujemy, przy czym kłopoty w liczeniu pojawiają się w sytuacjach, gdy na którymkolwiek z wymyślonych kont brakuje pieniędzy.</p> <p>Choć księgowanie mentalne może być użytecznym narzędziem, ponieważ pozwala wyszczególnić różne kategorie wydatków, to jednak często jest narzędziem, które daje przyzwolenie do wprowadzania dodatkowych zasad wydawania pieniędzy.</p> <p>W konsekwencji dzięki niemu często podejmujemy złe decyzje dotyczące wydawania pieniędzy, a więc tytułowe grosze uciekają nam z kieszeni.</p> <p>Źródło tekstu: Ariely D., Kreisler J., <i>Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych</i>, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 56.</p>
 <p>Historia George'a 5 zjawisk, które Tobie umknęły</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Księgowanie mentalne <p>1 2 3 4 5 Codzienne wydatki Fundusz rozrywkowy Pieniądze George'a</p>	<p>5 zjawisk związanych z wydawaniem pieniędzy</p> <p>Historia 2. (opisana na końcu artykułu) KSIĘGOWANIE MENTALNE Pan Marek interesuje się swoimi pieniędzmi, o czym świadczy jego decyzja, aby zaoszczędzić pieniądze na porannej kawie, a mimo to z nonszalancją przepuszcza w kasynie 500 zł.</p>

	<p>Ta sprzeczność wynika po części z tego, że pan Marek księguje wydatki w kasynie na innym wyobrażonym koncie. Poprzez wymianę pieniędzy na plastikowe żetony pan Marek zakłada osobny fundusz rozrywkowy, podczas gdy pozostałe wydawane przezeń kwoty pochodzą z puli codzienne wydatki. Ta sztuczka pozwala mu inaczej traktować te dwa rodzaje wydatków. Mimo iż w rzeczywistości stanowią one część tego samego konta: Pieniądze Marka.</p>
<p>Historia George'a 5 zjawisk, które Tobie umknęły</p> <p>2. Cena gratisu</p> 	<p>CENA GRATISU</p> <p>Pan Marek jest podekscytowany, kiedy dostaje bezpłatne miejsce parkingowe i darmowe drinki. Oczywiście nie płaci za nie bezpośrednio, ale te gratisy sprawiają, że wchodzi do kasyna w dobrym humorze, z upośledzoną oceną do trzeźwej oceny sytuacji, de facto to upośledzona ocena pociąga za sobą wysokie koszty, które są rozłożone w czasie całej wizyty.</p>
<p>Historia George'a 5 zjawisk, które Tobie umknęły</p> <p>3. Ból płacenia</p> 	<p>BÓL PŁACENIA</p> <p>Pan Marek nie czuje, że wydaje pieniądze, gdy używa żetonów, aby obstawiać albo dawać napiwki. Ma wrażenie, że wszystko to tylko dobra zabawa, gra, które szybko i zyskiem dla niego się zakończy. Ponieważ nie czuje, że z każdym żetonem traci pieniądze i nie zdaje sobie w pełni sprawy z faktu, że naprawdę je wydaje, staje się mniej świadomy dokonywanych wyborów i mniej skłonny analizować swoje decyzje. Wydawanie plastikowych żetonów jest mniej rzeczywiste niż wydawanie realnych pieniędzy, dlatego pan Marek jest mniej ostrożny w ich przepuszczaniu.</p>
<p>Historia George'a 5 zjawisk, które Tobie umknęły</p> <p>4. Względność</p> 	<p>WZGLĘDNOŚĆ</p> <p>10-złotowy napiwek, jaki pan Marek dał hostessie, która przyniosła mu darmowy drink, oraz 3,5% prowizja za wypłatę gotówki z bankomatu wydają się błahostką w porównaniu ze stosami żetonów, jakie są na stołach, czy kwotą 500 zł, jaką wypłacił z bankomatu. Są to relatywnie małe sumy, a ponieważ pan Marek myśli w kategoriach względnych, z łatwością podejmuje decyzje, aby je wydać. Wcześniej tego samego dnia kawa za 8 zł wydawała mu się za droga w porównaniu z darmową kawą w pokoju hotelowym, którą mógł sobie sam zrobić.</p>
<p>Historia George'a 5 zjawisk, które Tobie umknęły</p> <p>5. Samokontrola</p> 	<p>SAMOKONTROLA</p> <p>To bardzo złożone zagadnienie. Upraszczając je dla naszych potrzeb, możemy powiedzieć, że pan Marek działając pod wpływem stresu i otoczenia (muzyka, symbole pieniędzy, miła obsługa, potencjalnie „łatwy” zarobek), miał problem z oparciem się pokusie natychmiastowej dobrej zabawy i możliwości wygrania pieniędzy w porównaniu z odległą korzyścią bycia bogatszym o 500 zł w chwili przejścia na emeryturę.</p>

Na koniec krótka wskazówka dla osób, które będą chciały wykorzystać niniejszy materiał do zajęć bibliotecznych. Ze względu na objętość materiału w artykule pojawiły się końcowe slajdy. We własnej prezentacji warto podzielić każdy slajd na kilka części, a wersję ostateczną zostawić jako podsumowanie. Po drodze powinno pojawić się jak najwięcej pytań i interakcji z uczestnikami zajęć. To właśnie oni powinni dochodzić do wniosków, które pojawiają się na slajdach.

Historie wykorzystane w prezentacji

<p>Historia 1. Pewnego dnia pan G. usiadł przy komputerze, aby sprawdzić stan konta bankowego. W tym samym czasie jego żona pani G. wybrała się na zakupy. Tak więc męża nie zdziwiło, gdy ze wspólnego konta zniknęło nagle 180 zł.</p>	<p>Gdy wieczorem żona wróciła do domu, to rozegrała się następująca scena: Ż – Słuchaj, udało mi się zrobić znakomite zakupy! M – Tak, widziałem. Wydałaś 180 zł. Ż – Czekaj, czekaj, nie wiesz jeszcze, ile udało mi się zarobić! M – Zarobić? Jak to? Ż – Byłam w drogerii. Mają tam znakomite wody toaletowe po 150 zł. Ale – wyobraź sobie – właśnie była promocja i wycenili je na 90 zł, więc oczywiście kupiłam flakonik i w ten sposób zarobiłam 60 zł. M – No cóż, 60 zł rzeczywiście piechotą nie chodzi. Ż – Ale to jeszcze nie koniec. Mieli też w promocji znakomite kremy do twarzy po 30 zł. Można było dostać jedno opakowanie za darmo pod warunkiem, że kupiło się wodę za co najmniej 100 zł. Więc zaraz dokupiłam drugi flakonik, na którym zyskałam kolejne 60 zł. Teraz policz: dwa razy 60 zł za wodę plus 30 zł za krem to razem 150 zł. Tyle zarobiłam. Zatem wydałam 180 zł minus 150 zł, czyli tylko 30 zł. M – Hmm... Ż – Weź pod uwagę jeszcze jedno. W przyszłym tygodniu są imieniny Lilki. Na prezent z całą pewnością wydalibyśmy więcej niż 30 zł. Nie wydamy nic, bo damy jej jedną fantastyczną wodę w prezencie. W końcu po co mi aż dwa flakony. Tak więc zarobiłam więcej, niż wydałam. Mąż nie do końca zrozumiał przedstawione wyliczenie, więc nie odpowiedział nic. Źródło tekstu: Gasparski P., <i>Buchalter ułomny, czyli psychologiczne zasady księgowania i liczenia pieniędzy</i>, CeDeWu, Warszawa, 2013, s. 9</p>
<p>Historia 2. Wyobraźmy sobie postać pana Marka. Jest piątek. Pan Marek po całym tygodniu stresującej pracy i pobycie w domu, gdzie dzieci ciągle się kłócą i krzyczą, z głową pełną problemów, przede wszystkim z powodu stale brakujących pieniędzy, postanawia odreagować. Co prawda jest piątek, ale pan Marek jest w podróży służbowej i decyduje się udać do kasyna. Ma nadzieję nie tylko na dobrą zabawę, ale także liczy na wygraną.</p>	<p>Podjeżdża pod kasyno służbowym samochodem i parkuje na darmowym parkingu. Wchodzi do środka, a tam mnóstwo automatów do gier, dobiegająca z głośników muzyka i dźwięk monet i żetonów. Na ścianach nie ma zegarów, tylko obrazy związane z pieniędzmi. Na początek wrzuca monetę do automatu do gry. Jest o włos od wygranej, co zachęca go do wrzucenia kolejnej monety. Tak mijają kolejne minuty i raz za razem pan Marek wrzuca kolejne monety. W końcu w portfelu nie ma już żadnej monety. Pozostała tylko karta. Z wielkiej wygranej nic nie wyszło. Pan Marek udaje się do bankomatu, który znajduje się w kasynie, i wypłaca 500 zł z 3,5% prowizją i od razu wymienia je na 50 żetonów do gry. Każdy jest wart 10 zł, ale wcale nie przypominają pieniędzy. Wyglądają raczej jak zabawki. Pan Marek zasiada do stołu, a hostessa przynosi mu darmowy drink. W zamian za jej uprzejmość wręcza jej jeden żeton. Na przemian wygrywa i przegrywa małe sumy. To tylko zachęca go do dalszej gry. Gdy wygrywa, liczy na większe pieniądze, gdy przegrywa, motywacją jest chęć odegrania się. Tak przez całą noc. Gdy rankiem wychodził z kasyna, okazało się, że przegrał wszystko. Rano tego dnia, gdy przegrał tyle pieniędzy, pan Marek zrezygnował z zakupu kawy w pobliskiej kawiarni, która kosztowała 8 zł. Wieczorem bez mrugnięcia okiem wręczał hostessie żeton o wartości 10 zł tylko dlatego, że była dla niego miła.</p>

Tekst na podstawie: Ariely D., Kreisler J., *Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych*, Wydawnictwo Smak Słowa, Sopot, 2019, s. 19-20.

Przydatne książki:

- Ariely D., Kreisler J., *Grosz do grosza. Jak wydawać mądrze i jak unikać pułapek finansowych*, Smak Słowa, Sopot, 2019.
- Bucki P., *Sapiens na zakupach. O tym, jak i dlaczego wybieramy, oceniamy, kupujemy*, Wydaw-

nictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2022.

- Gasparski P., *Buchalter ułomny, czyli psychologiczne zasady księgowania i liczenia pieniędzy*, Wydawnictwo CEDEWU, Warszawa, 2013.
- Stasiuk K., Maison D., *Psychologia konsumenta*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2014.

PAWEŁ MARCHEL

Biblioteka szkolna ZSOiZ w Solcu Kujawskim
oraz MBP w Koronowie

